

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt' roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ' a vydavateľ' :
JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Borba prievidzských l'udákov.

Nie raz, lež iste aj sto rázy rozmýšľal som nad osudom toho slovenského ľudu. Nie raz, lež premnohokrát zúfal som nad ním s nesmierným žiaľom srdca, či je reku možno mu predsa odpomôcť alebo aspoň ulaviť mu na jeho útrapách. Veď je ten ľud tak chudobný, taký zaostalý, tak nakazený židovským krčmárstvom, tak zanechaný, ba opustený od všetkých, ktorí z mozolov jeho tučnejú ... Veď je tak bojzlivý, tak hanbí sa sám za seba, tak trasie sa pred korbáčom hnusných tyranikov, tak chytro je ochotný hádzať blatom na najlepších bratov svojich!

Ale ja predsa nezúfal som.

Má ten ľud chudiatko pri všetkých svojich duševných a hmotných biedach aj vlastnosti také, nad ktorými iba len od radosti zaplakať je možno. Veď pozoruj že každý, áno sem sa pozri svet celý: ten biedný, opustený ľud, tí chudiaci, tí posmievaní «nem emberi» a «buta tóti» prevyšujú, ako verné Krista dietky, mnohé národy bohaté a vzdelané! Áno, naši vierovyznavači slovenskí sú dnes už drahocennou perlou celého katolíckeho sveta. Všade mi tých mojich chudákov obdivujú po celom svete: v Ríme u sv. Stolicy, v Nemecku, vo Viedni áno po celej Europe a aj za more rozniesol sa chýr ten, že žije medzi vrchami Hornouhorska ľud utrápený, prenasledovaný, dobrý, a že v žilách ľudu tohoto koluje krv neohrozených mučedelníkov kresťanských.

Kolko sa len nastarali aj nad vami, milení rodáci moji, všeliakí páni zo stavu kňazského aj svetského, že či vraj tiež nebudete klesať v boji za pravdy Kristové proti zbesilým Farahúnom. Či nedáte sa zviest, oklamať a či nepôjdete spolu s

liberálmi pomáhať nivočiť a ubíjať svoju drahú matičku cirkev to sv., nevestu Pána Ježiša Krista? Či nebude vám milšia otrava zo židovských sudov, než tá predrahá krv, nášho Spasiteľa, ktorú za nás na dreve kríža až do poslednej kvapky tak prebolästne vylial ráčil! Ach, jako strachoval a staral som sa aj sám voždy, keď musel som vás zastávať! Jako som sa zhrozil tej myšlienky, či reku nesklamem sa, keď tvrdil som o vás, že ste stáli, verní, neohrození; že ľud ide všade za stranou svojou, za stranou to ľudovou, len aby na vodcoch mu neschádzalo.

No plesajte všetky dobré, verné duše slovenské! Oj nesklamal som sa ja v Kristuvernej húževnatosti rodu svojho!

Naší milí Bratia, ľudáci to prievidzského okresu postavili sa zase pri terajšej volbe chlap do chlapa a idú porážať spojených so židmi Farahúnov. Skutočne, každá žilka, každá kvapka krve zajasá nadšenosťou v človeku, keď dočítáš sa tých utešených zpráv o ľudákoch, bojujúcich teraz v okrese prievidzskom. Ľud sprevádza si svojho milého kandidáta, pána Velkomožného doktora *Ernszta* z obci do obce. Keď začne im svojim mocným slovom rečniť, ľud je celý bez seba od nadšenia. Keď vykladá im krivdy ľudu a vypočítanú zlosť liberálov, ľud tento rozplače sa a narieka od samej žalosti a rozhorčenia. Áno, doslovne dokazuje sa, že ľudová strana vzmohla sa ozaj na pleciach Kristuverného ľudu slovenského, lebo ľudáci naši nosia si kandidáta svojho v pravom smysle slova na rukách.

Ale slyš to svete! nepriatelia ľudu, židia a Farahúni predsa opovažujú sa pokúšať týchto Bratov našich! Oni utopili by v lizičke vody, oní nemilosrdne zaškrtili by každého ľudomila; a pri

tom všetkom nehanbia sa uchádzať o dôveru ľudu. Oni dobre vedia, že bez toho ľudu, ktorý väčšmi nenávidia, než čert (nech sa prepadne) svätenú vodu — nemôžu spraviť nič. I preto oborili sa na našich chudiakov dobrých jako také vyhladované bestie. — Hrôza prechádza človeka, keď počuje o tom hnusnom násilenstve, ktorého sa dopúšťali a dopúšťajú proti tomu ľudu. Slúžny behá všade so žandármi, notár s revolverom, najvernejším ľudákom poodoberali licenc na krčmy, aby každý strachoval sa o svoj chlieb. Panstvo Pálffycké tiež robí svoje nepekné kúsky. Úradníci hrozia sa ľudákom, že žiaden nebude mať zárobkov pri senách, pri dreve pánskom. Liberáli silou mocou a za každú cenu chceli mať vo svojom tábore aj kňaza niektorého. Sľubami, lichotením, dobrou farou, prosbami i hrozbami robili nátlak na duchovenstvo. No nadarmo! Katolícky kňaz vie, že uhorskí biskupi všetci podpísali a dali verejne v chrámoch vyhlásiť výrok cirkevný, že cibulové manželstvo je pred cirkvou len súložníctvo a preto tie najprísnejšie tresty namerali na tých, ktorí cirkevným sobášom opovrhujú. Katolícky kňaz musí vedieť, že slávnej pamäti pápež Pius IX. zatracoval civilné manželstvo, a vyobcoval z cirkve ešte aj tých, ktorí také manželstvo podporujú. Nuž jako-že by môhol tedy katolícky kňaz podporovať s liberálmi to civilné manželstvo, ktoré verejne z kazateľne zatracovať musel? Však by sa musel obávať, že jestli ho aj nekonečne trpezlivý Pán Boh nezabije hromom v tom chráme božom, ale že ľud ten, ktorý nechce si robiť posmechy z výrokov cirkve sv., že ľud ten mu z chrámu zuteká!

Vidíte vy ľudáci, čo to vy máte za vtáčkov! A ešte že vraj čisté volby! No ponížene ďakujem za takú mizernú čistotu. Jestli aj vaša farahunská duša je tak čistá jako tie volby, nuž to veru sa zahanbí pred vami ešte aj ten zlý, ktorému ste večnú vernosť prisahali. Človek by myslel, že úradník verejný, tedy slúžny, notár a ostatní sú len na to, aby chránili svobodu a práva občanov. Po iných krajinách je to aspoň tak a tam by hneď vyhnali von z krajiny takého gazembera, ktorý okráda voličov o svobodnú vôľu svoju. Lebo keby takého vrchnosť zabudnúla prísno trestať, ľud sám dozajista zarazil by ho alebo otrávil jako psa besného.

Nuž ale márne budú všetky farahúnske hun-

cústvá. Ludákov je v prievidskom okrese sila, a judášov málo. Môžete vy Farahúni nalievať víno do gágorov svojich opilcov; môžu sa vaši náhončiaci židia a hladoši trebárs aj povešať; môžete vy aj toho Judáša iškariotského obesného odrezať z vrby a vyvesiť na zástavy vaše; môžete pootvárať ešte aj tie brány pekelné, všetko márne:

pekla diabla my sa tiež ne-
bojíme,
nenajde nás pri judášoch,
pri gulášoch, pri vine.
Vino vaše, dary vaše
prekliate,
choďte s nimi, choďte s čertom
keď už Boha neznáte.

Neplač šuhaj, nenariekaj
dievočka!
nie je náhly Pán Boh, ale
na veky tiež nedočká!
Čo Farahún proti Bohu
vymýšľa:
musí zrútiť, prepadnúť sa
keď kríž Kristov povýšia.

*Modlite sa, dcéry matky
Modlite !!*

by ľud vieru, práva svoje
bránil si krčovite,
by zas' sláva viery Krista
nastala,
by tá stránka, ľudu stránka
Farahúnov ztrestala!

*A Ty Bože, mocný Bože
buď s nami!*

*Ať žiadneho judášov groš
nezvábi, nezahaní:*

*ať-že každý vieru, ľudu
zástavu*

obraňuje keď i všetci

diabli z pekla povstanú.

E. Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

V Prievidzi bude voľba 23. t. m. Predsedom má byť Gyürky, prášes sirotnej sedrie. Tak liberálny kandidát, Markhot jako aj ľudový dr. Alexander Ernst, pápežsky

komorník prechodili už volebný okres a predniesli svoje programové reči. Liberál Markhot ozaj len mrkotal. Poslucháčov mal iba židov, úradníkov a niekoľko kamarátov z mokrej štvrti, zväčša zadlžených strachoprdiv. Za dr.-om Ernsztom, jakožto rečníkom výtečným valí sa ten ľud, jako jedno more. Handlová, Koós, Sebedražia: to samý ľudák. A po iných obciach tiež po riedko najdu sa judáši. Liberáli nevedia od veľkého strachu čo robiť. Ako nám píšú, robí sa tu všetko násilníckym spôsobom a klamom práve tak, ako pod Bánffym. Je to všetko namurované od židov, aby sa mohlo meno uhorské čím väčšími zpotupiť. Vôbec nitrianski páni hlásajú, že takéto počínanie vyžaduje vraj vlasteneckosť. Dobré vedú sice, že je taký národ pochovaný, ktorý vlastenectvo svoje len pomocou židov a pomocou násilienstva môže udržať.

Starí židia vejkajú a preklínajú tú liberálnu politiku, lebo sa boja, že tí prenasledovaní chudáci kresťanskí budú sa za tie do neba volajúce krivdy na židoch pomstíť. Boja sa, že budú museť vo svojich sklepech prázdnych vysedať a vejkať nad tým, ako ich ten ubitý národ kresťanský obchádza. Oni sice sú v pazúroch liberálov a musejú na tú «košer» stranu kortešovať proti strane sedliackej «gojim»-skej, ale ich to začína mrzeť. Žid to vie, že bez sedliaka ostane jako ryba na suchu.

O tom všeobecnom nadšení za ľudového kandidáta, máme nasledovné správy:

Prievidza. Tu máme voľbu na krku. Liberáli behajú ako s nasolením zadkom, ale je márne vaše behanie. Počuli sme a dobre sme rozumeli reč pána veľkomožného Zoltána Zmeškala a reč nášeho kandidáta pána veľkomožného Dr. Ernzt Sándora. Sláva mu, trikrát sláva! Pred takým mužom si musí človek sosnúť s hlavy širák a volať mu na slávu a nech žije!

Pekne nám poukázal na tie krivdy, čo máme na nás svalené otvorene pod holým nebom do očí aj pánu Füllbergerovi.

Nešiel on nikde na smetisko reč držať, jako liberáli u Frajbergera reč držali.

Išiel pod holé nebo, aby videl celý svet, že sa on nehanbí za ľud, ale že ľud chce zastávať ešte viac jako ho zastáva veľuľ v jeho povolani.

Z Prievidze išiel do toho slavného Kóósa, z Kóósa do Sebedražia, a zo Sebedražia prišiel na zábavu dobrovolného hasičského spolku aj s pánom veľkomožným Zmeškalom, kde ich so zvučným éljenovaním privítali, na rukách ich nosili, jako mužov toho hodných!!

S úctou *Ľudák prievidzsky.*

Že nakoľko nenávidia ľudáci liberálov a nakoľko opovrhujú poblúdicami, liberálnymi to zákupencami, o tom svedčí aj tá pieseň, ktorú si ľudáci spievajú a ktorú nám jeden privrženec našej strany poslal:

Volebná pesnička.

Abecúg Markhót, éljen pán Ernzt,
K víťazstvu ho musíme viesť,
My voličia statoční,
Ľudovej strane verní,
A kresťania horliví.

Ernzt je našim kandidátom,
Boh dá, bude ablegátom,
To je človek premilý
Ľudák po našej vôli,
V srdciach našich zavretý.

Ak si ľudák, pod Ernztovi,
A jak oplani, Markhótovi,
Tu statočnosť a sláva,
Tam potupa a hanba,
Medzi liberálami.

Nech čert vezme liberálov,
Židov, jejich kamarátov,
Len ľudáci nech žijú,
A údatne bojujú
Za dobrobyt krajiny;

My kresťani, tí oplani,
Od Markhóta zakúpení,
Nech ich Pán Boh potresce
A do hanby uvedie,
Keď statočnosť predali.

Boh k nám poslal pána Ernztu,
By znivočil Filbergera,
S Markhótom a so židmi,
Liberálom vernými,
Kresťanom nepriateľov.

Vy ženičky a dievčence,
Pánu Ernztu vite vence,
K zástave sa pripojte,
A údatne bojujte,
Slávu Ernztu volajte.

(Nápev ako: «Zöld a kőkény ...»)

Najnovšie správy: «Prievidza. Liberáli sú v úplnom zmätku. Nitrianski podžupan udajne telegrafoval bratovi svojmu, liberálnemu kandidátovi Markhótovi, že v páde tom, ak by slúžny alebo notári skutočným násilienstvom kortešovali zaňho, aby odstúpil». Možno, že celý telegram vymysleli len voľaktori liberálni korteši, aby takto pred svetom zakrývali svoje huncútsva. Ak by ale pravdivý bol telegram tento, to slúži ovšem len ku cti podžupana, nie ale ku cti Filbergera a notárov. Ináč o nitrianskom podžupanovi je známo, že pozbavil úradu viacerých notárov, všetko takých, ktorí svoje chybičky úradovania chceli pri voľbách divokým kortešovaním odobriť.

Pút na Maria Bešňov.

Ponevác mnohí Bratia a Sestry z katolíckych peštianských Slovákov dozvedujú sa, zdáľž aj tohoto roku bude usporiadaná pút na **Maria Bešňov** z Jozefovského chrámu: úctive upovedujeme Vás, že áno, pút usporiadame a to čím slávnejšiu. Pút povedie vel. pán *Edvard Sándorfi*, redaktor «Kresťana» a «Listov Sv. Antona» ta aj nazpäť. Pút pohne sa dňa 14-ho augusta, ráno o pol 7. hod. (O 6-jej bude tichá sv. omša za pútníkov.) Na milostnom mieste bude spondeť v ten deň večer a na druhý deň ráno do pol 7-jej. O pol siedmej bude spievaná sv.

omša, a po omši kázeň. Upozorňujeme našich milých Bratov a Sestry tak v Budínpešti jako aj na okolí, by nesťažovali si pripojiť sa k našej púti čím väčším počtom.
Vincenc Jonecz, spevár.

Novomódny zločin.

Je to nevyvratná pravda, že človek naučí sa mlúviť tou rečou, ktorú jako dieťa najprv slyšal a v ktorej jako dieťa sa cvičil. Že však s dieťaťom najviac zapodieva, zaoberá sa a obcuje matka, tedy menujeme tú prvniú svoju reč, ktorú sme sa jako deti hlavne od našej milej matky naučili, rečou materinskou.

A táto materinská reč, i keď nás jako malých rečou tou naša milá matka niekedy karhala, jest každému nezkazenému človekovi zaiste rečou lásky, preto si ju i z celého srdca miluje, si ju jako najdrahší tuzemský dar Boží váži, ctí a chráni; len človek zvrhlý, človek zkaženého srdca svoju materinskú reč, reč lásky nemiluje, ju si neváži, za ňu sa hanbí, nou opovrhuje, nou hovorí nechce, a týmto spôsobom, jak sa to samo sebou rozumie, i svoju vlastnú matku nemiluje, za nu sa hanbí, nou opovrhuje a tým sa hrozne proti štvrtému prikázaniu Božiemu prehršuje, tak sa stáva hnusným, kliatbou Božou ztíženým, trestu Božieho hodným pangartom satanášovým, všetkého opovrzenia hodným, hnusným, podliackým renegátom, odrodilcom.

Prv nežli nás naša milá matinka mlúviť učila a učíť mohla, venovala nám svoju lásku, a my prv, než sme mlúviť počali, milovali sme našu milú, drahú mamičku. Čo divu, že sme túto detinskú svoju lásku rozšírili a milovať sa naučili všetko, čo s matkou je vo spojení?

Čo divu, že je nám materinská naša reč rečou lásky, že si našu materinskú reč tak vrele, tak srdečne milujeme, jako si milujeme našu milú drahú matku? I jakože by sme aj nemilovali reč tú, v ktorej nás najprv učila milá mať odriekať modlitby, akožto prvotiny obetí detskej nevinnosti, Bohu obetované? Pociťili sme to snáď mnohí obzvlášte v cudzine, jak milý je nám každý zvuk tej materčiny, tej materinskej reči, jako sa tam ihneď sblížime s každým, len keď mlúvi materinskou rečou našou.

A preto, kto nám sahá na našu milú mate-

rinskú reč, sahá nám na statok, na poklad veledrahý. Väčším zlodejom, väčším zbojníkom je ten, kto kradne nám našu materinskú reč, nežli ten, kto kradne nám peniaze. A Bohužiaľ, koľko je u nás v tomto našom sozidovštelom, sozedenárštelom orságu takýchto v tomto smyslu podliackych zlodejov, zbojníkov, ktorí nás o tento náš najdrahší tuzemský poklad, totižto o našu materinskú reč okrádajú, a nás celkom o tento náš najdrahší poklad olúpíť všemožne sa vynasnažujú? A s týmto svojim zlodejstvom, zbojníctvom sa ešte i chvastajú, toto svoje zlodejstvo, zbojníctvo za dobrý skutok, za vlastenectvo, za hazafictvo vyhlasujú. A keď si my tento náš drahý, samým Bohom nám sverený poklad chránime, bránime, si ho ukradnúť, oň olúpíť sa dať nechceme, nuž tí zbojníci, tí zlodeji za to nám ešte do panslávov do vlastizradcov nadávajú sa opovažujú. Avšak tým vašim nadávaním nám do panslávov, do vlastizradcov, vy si to vaše zlodejstvo, to vaše zbojníctvo nikdy nezakrijete a ani pred Bohom, ani pred svetom sa neospravedlníte. Zachovávajte i v tejto veci siedme Božie prikázania: «Nepokradneš». My tedy musíme každú vašu snahu, aby vyrvan nám bol jazyk materinský, zatracovať a ohavným zločinom nazývať.

Jestli sa to deje tak, že k. pr. za prácu telesnú dáva sa delníkovi výživa, ale žiada sa za to od neho i jazyk materinský, je to utlačovania delníkov, čo kresťanstvo číta ku hriechom do neba o pomstu volajúcim. A či u nás neni dosť takých, ktorí od svojich delníkov, od svojich sluhov, od svojich podriadených žiadajú i jejich materinský jazyk? A ani ich do služby prijať, ani zárobok, výživu poskytnúť nechcejú, len pod tou výmienkou, keď sa zreknú svojej materinskej reči a príjmu reč cudzú, keď sa stanú podliackymi, hnusnými renegátmi, odrodilcami. Nuž, či takéto jednanie nevolá k nebi o pomstu? Iste že volá.

Deje-li sa takto tiež školou, je to podobné hroznému zločinu krádeži dietok, jehož sa ku sobeckým cieľom užíva. A koľko takýchto hrozných zločinov krádeží dietok sa u nás vykonáva. Takýto ohavný zločin, takáto ohavná krádež dietok vykonáva sa v každej takej škole, v ktorej sa dietky nie materinskou, ale cudzou, im nesrozumiteľnou rečou vyučujú. Každý taký učiteľ, ktorý ani len to sväté náboženstvo, katekismus dietky nie jejich materinskou, ale cudzou, nesrozumiteľnou

rečou vyučuje, vlastne ohlupuje, oblbuje tak, že tie dievky potom ani materinskou, ani cudzou rečou ani len modliť sa nevedia — každý taký učiteľ, dopúšťa sa toho hrozitanského zločinu krádeže dietok. A koľko je u nás takýchto učiteľov? Beda takýmto zločincom, veď pri takomto vyučovaní, vlastne ohlupovaní, oblbovaní dietok, tie dievky ani Pána Boha nepoznajú, ani sa nevzdelávajú, a toto je spolu krádež statkov a pokladov ešte drahších, nežli materinská reč, je to lúpežou statkov, pokladov duchovných až i večných. A deje-li toto násilím, jako sa u nás skutočne deje, je to hrozitánským barbárstvom. A deje-li sa to zákonom, jako sa to u nás skutočne deje, je to hrozitánskym tyranstvom, je to prestúpením zákona Božieho, lebo Boh stanovil zákon, dľa nehož sa každému čo jeho jest, dať a nechať má. A čo, deje-li sa to i v chrámoch Božích, jako sa to u nás skutočne v mnohých chrámoch deje, kde sa materinská reč veriacich z chrámov Božích vyhána, vytvára a cudzia veriacím nesrozumiteľná uvádza, a touto cudzou, veriacím nesrozumiteľnou rečou sa modlitby vykonávajú, piesne spievajú, slovo Božie hlása, slovom služby Božie vykonávajú; no toto je už nielen barbárstvo, nielen tyranstvo, ale to je i hrozná vražda na veriacích dušách páchaná, to je ten najväčší diabolský zločin. A koľkí sú u nás takí, ktorí sa tohoto diabolského zločinu, tejto vraždy na veriacích dušách dopúšťajú, a koľkí sú, ktorí túto hrozitánsku vraždu duší ešte i páchať, konať nakladajú, rozkazujú? No beda, trikrát beda takýmto zločincom, takýmto nesvedomitým mordárom, vražedníkom veriacích duší; veru lepšie by im bolo, aby sa nikdy neboli narodili; alebo, aby si boli mlinský kamen na šiju zavesili a do hlbiny priepasti morskej sa boli uvrhli, nežli sa mali takých hrozitánských vražd veriacích duší dopúšťať.

Mám snáď o tejto veci, o tomto predmete ešte viac písať? Mohol by som, myslím však, že i toto je dosť. Ct. čitateľ môže si i z tohoto užitočné poučenia vziať. Ja prítomný môj článok končím: Miluj, cti, váž a chráň si každý svoju materinskú reč, jako najdrahší tuzemský poklad a dar Boží, a nedaj sa nikomu o tento drahocenný poklad a dar Boží okradnúť, olúpif, a čoby i sám anjel z neba ku tebe prišiel a reknul by ti, aby si týmto drahým pokladom a darom Bo-

žím opovrhnul, a on sa okradnúť, olúpif dal, neposlúchaj ho; ale rečni mu:

«Odejdi satane, zlorečený a prekliaty bud!»

Anarej Rojko, vyslúžilý farár.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej obetovali.

Z Košic: Anna Dziak sbierka 11 korún; Anna Makuch 10 kor., Michal Bindoš 2 kor., Anna Bindoš 2 kor., Anna Šogor 2 kor., N. N. 2 kor.; z Niaršan: Neiti Marciny, mlynár 5 kor.; z Poľova: Ondrej Orosz 2 koruny 50 halierov; z Košic: Terezia Baldovič 2 kor., Michal Vendrak 2 kor.; z Margecan: Ján Kaľavský 2 kor.; zo Žakarovec: Michal Mihaľík 2 kor.; z Medzan: N. N. 2 kor.; zo Šebeša: Maria Vojtaško 1 kor.; zo Župčan: Maria Germuška 1 kor., Maria Vilk 1 kor., Maria Mihaľík 2 kor.; z Kikeda: Ján Timko 2 kor., Štefan Haller 2 kor.; z Rudna: Jozef Radači 4 koruny.

Ponížená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, pofažne už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

Školu našu chceli soštatniť a nedovolili sme to, bárs sme aj tým činom veľkú farchu na seba si vzali; farchu, ktorú sami by sme ani nesniesli. Avšak dôverujúc v obetivosti katol. spoločenstva, že nás podporovať bude v šlachetnej námahe, odhodlane vzali sme na seba farchu a zodpovednosť!

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Kreštana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdľhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmemo a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Szinnye (Sáros vm. pošta loco), dňa 12. júna 1901.

Andrej Staríňec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.

Tri dni u «Hory Levočskej».

(Pokračovanie.)

Mesto Levoča.

Nech nikto nemyslí si, že idem tu opisať dopodrobna všetko to o meste tomto, čo by sa o ňom spomenúť malo. Také mesto, jako je Levoča, za tri dni veru nepreskúmaš. No a ja za celé tie tri dni ani nemal som chvíľocky ku obzeraniu mesta, bo od svitu do mraku museli sme bez prestania spovedať pútnikov všetci kňazi, trebárs bolo nás kňazov asi do sedemdesiat.

Ako už spomenul som, na fare levočskej mňa veľmi milo prijali. Po vybavených službách božích dopoludňaj-

sích, asi o 11-tej hodine navrhnul mi vp. Professor náboženstva, aby som si napochytr obzrel mesto. On a vp. Kaplán nemecký boli mi sprievodčiami. Za túto pozornosť jejich a za priateľskú ochotu poďakujem sa týmto pánom zo srdca aj na tomto mieste.

Za hodinu prezreli sme si celé mesto. Vystavili ho pred mnoho sto rokami nemeckí prisťahovalci. Mesto bolo vtedy ešte celkom nemecké. Mesto toto, jako vôbec aj všetky nemecké mestá hornouhorské, stavané je nie len tak bez všetkého plánu, lež naopak dľa istého poriadku. V prostred mesta jest veľký priestor štvoruhelný. Z každej strany stavané sú v peknom rade domy poschodové jeden podľa druhého jako takí vojaci. Domy tieto tvoria tedy tiež úplný štvoruhelník. Okolo tohoto štvoruhelníka domov z vonku tiahne veľmi mocný široký múr z kameňa a z tehál; obkľučuje celé mesto. Múry tieto ešte stoja zväčša, ba stoja, asice v dobrom stave, aj tie mocné väže, ktoré pristavené boly k múrom pre mestskú stráž. Múry a väže totiž boly stavané pre časy búrlivé proti nepriateľskému vojsku. Okolo múrov z vonku bol vykopaný hlboký járok, ktorý napustilo mesto vodou, tak že nepriateľ ani len k tým múrom nemohol sa dostať. Mesto samé malo však mosty, ktoré daly sa pomocou refází vytiahnuť na múry alebo pod brány. Musím totiž ešte poznamenať, že mesto malo len dve brány: horniu a dolniu. Keď zatvorily sa tieto oboje brány, nemôhol nik ani von z mesta ani dnu. Dnes nastavané sú už domy aj poza múrami z vonku, lež nie mnoho.

Na hlavnom veľmi priestranom námestí vidí človek samú starožitnosť a to všetko veľmi zaujímavú. Popri domoch kolom do kola vedie dlažba z pekných a mocných tablí kamených. Nad dlažbou mal kedysi každý dom klenutie a či pitvor krytý na stĺpoch stojáci. Rozumeť to treba tak, že prednia časť domu každého stála na stĺpoch úhľadných kamenných. Nad stĺpami klenutie a vyše toho prvé poschodie bolo. Dnes už len niektoré domy majú takéto pitvory. Najväčšia časť domov má to už pitvory zastavené múrom a upotrebené za chyže, sklepy atď. V týchto krytých pitvoroch kolom do kola pred domami vedúcich predávali kedysi remeselníci tovary svoje. Každý cech mal svoje miesto. Takéto pitvory má tiež aj veľkolepý mestský dom v prostred námestia stojáci. Na tomto hlavnom námestí stoja vlastne tri veľké budoviská. Sú to: na prostriedku svetochýrny mestský dom, z hora tiež svetochýrny katolícky kostol levočský a z dola novšia budova kostola luteránskeho.

Budova mestského domu je mimoriadna zvláštnosť. Stavaná je celá v gotickom slohu. Ale nik nesmie si myslieť na taký spôsob stavania gótskeho slohu, ako je na pr. stavaná nová parlamentová palota v Budapešti alebo trebárs aj chrám sväto Štefanský vo Viedni. Na týchto spomenutých stavaniach vidí človek ozaj len samé dekorácie čičky-čacky. Vonkajšok týchto budovísk je tak bedlivo a prísno sgotizovaný, že pre tie nesčíselné gotické figúrky, krížiky, ruže a všeliaké prílepky, zabudneš na to, že stojí pred tebou vlastne stavisko k istému cieľu

určené a nie výkladná klietka, na drótoch ktorej navesané je niekoľko stotisíc pletiek. Nepochybujem, že keby tak staviteľ toho levočského domu mestského vstal z hrobu a pozrel si peštiansky nový palác parlamentový, iste by vytriasol šticu dnešných staviteľov. Lebo je to aj pravda, že akokoľvek je krásne a veľkolepé také vytermetetované všeliakými dekoráciami stavisko, predsa ono účinkuje na človeka tak, ako vyšnorovaná attila, na ktorej nevidíš pre samé šnôry ani kúsok zo samej attily. Už na dome mestskom v Levoči takých zbytkov nenajdeš. Tu hneď poznať, že je toto skutočne dom, že k vôli okrášleniu a vkusu domu tohoto upotrebily sa gotické formy vo väčších obrysoch. Jedným slovom na tomto dome veľmi pekne súhlasí všetko. Dom mestský má aj väžu a to hrubšiu než je väža kostola. Na tejto väži sú aj zvony, kdežto kostol sám vo väži svojej nemá zvonov. Zvony tieto upotrebuju tuším spoločne tak katolíci, jako aj Evanjelici.

Tiež v gotickom slohu je aj kostol katolícky stavaný. Čo týče sa zovňajšku jeho, platí o ňom to isté, čo sme o mestskom dome hovorili. Z vnútra je chrám na tri lode (hajovy) oddelený peknými gotickými stĺpami. Čo všetko v tomto bohato ozdobenom chráme vidieť, to len vo šebecnosti môžem spomenúť. Vidieť tu utešené oltáry s takzvanými krydlami. Na týchto oltároch všade samé zlato. A to pozlátenie bárs musí byť staré, ale pekné je vždy. Sochy a vôbec rezbárske umelectvo mohol bys' tu dni a dni študovať, toľko je toho. Rozličné nápisy a pomníky, utešené maľované obloky, obrazy na stenách, no jedným slovom poznať to tu zo všetkého, že chrám a ozdobenie jeho muselo kedysi ohromné peniaze stáť.

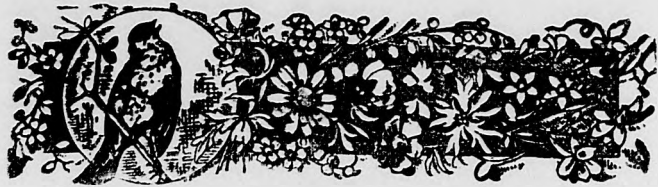
Ale nielen chrám boží a mestská radnica je tu pekná a starožitná, lež tieto zaujímavé starožitnosti vidíš aj po celom meste v každom temer dome. Človek sa v tom meste cíti tak, jako by chodil po dobre usporiadanom museume. Stĺpy, brány na domoch, mreže na oblokok, to všetko samá starožitnosť, hodná toho, aby si ju človek dobre poobzeral.

Moji milí priatelia už spomenutí poukazovali mi na pochytr všetko: miestnosť katol. kruhu starú a kúpený už dom nový. Katol. krúh tento je svedkom toho, že levočské mešťanstvo je nielen vzdelané, ale že aj ctí a váži si náboženstvo svoje tak, ako predkovia naši. Vidieť som i veľmi pekne zariadený spolok potravný, s mladým obchodvedúcim, ktorý je tak nábožný, že žije skutočne ako ten najhorlivejší mních. Boh budiž mu na pomoci. Vidieť som tiež stoličný dom, staré budovisko gymnasia, kláštor mníšiek s vyššou školou pre dievčatá a p.

Mesto je ináč tiché, čisté, úhľadné. Zdalo sa mi, že tých židákov tu predsa nenie toľko, ako po tých iných slovenských mestách.

Obyvateľstvo je katolíckeho a čiastka zase evanjelického vierovyznania. Kedysi boli všetci Nemci. Ale následkom maďarizovania zabudli deti v školách nemčinu a vystúpiať zo školy v živote medzi ľuďmi poslovenčili sa. Dnes už sotva počúva nemeckú kázeň 50—100 ľudí v chráme levočskom.

(Pokračovanie nasl.)

BESEDNICA.

Liberálna mátoha.

Idú mračná, hromy bijú ...
 Liberáli ešte žijú,
 Chodia všade, kde len môžu,
 Kde zodrali by s nás kožu.
 Všade lazia, všade strašia,
 Kto je ľudák, že ho sprášia.
 Obecujú hory, doly,
 A ľudáka? von zo školy!
 Tvoja služba len dnes-zajtra ...
 Takého to máme majstra
 Nuž, a či to tak byť musí?
 Nik druhého neprimusi:
 To každého dobrá vôľa,
 By mohol ísť dľa zákona.
 Kto daň platí ten má vótum,
 I ku voľbe má mať rozum.
 Žiaden občan našej vlasti
 Nesmie farchy sebe klásti,
 Má obľahčiť zbytné veci.
 Nútiť nás nik nesmie predsi!
 Na koho kto vôľu má,
 Tomu vótum nech oddá. *Ján Vdovka.*

Familiarná rozopra pre korhelicu počas voľby ablegátskej.

Vypočúval a sdelil Zaosek.

— Ale Jano, pre Pána Boha dovtip sa už raz, že si človekom a nechaj tú nešťasnú korhelicu! Radšie mi neid na voľbu než mi máš každý boží deň napitý, zavláčený a ako ošípané zamazaný domov chodievať z tej vašej kortešačkej schôdzky. Veď krajina není utisnutá na takú sviňu ako si ty. Veď už nič nedáš a nedbáš na tvoju dôstojnosť a hodnosť ľudskú a občianskú. To je hanba aj pre krajinu, keď ona takého ochlastaného voliča má ako si ty. Dovtip sa, že si človekom, kresťanom, otcem viac dietok. To ty dobre vieš, že pálenka a korhelica robí človeka vinného a nevinného chudobným.

— No Hanka moja aj ty dobre vieš, že idú voľby! Aká že by to bola voľba, keď by sa nekortešovalo a nepilo? My chudobná chatrť sedliacka i tak iného nemáme z celej voľby nič. A dobre nám i tak nebude, aspoň človek sa včul rozveselí a zabudne na tú biedu keď si toho, ako ty hovoríš, nešťastného zapije. To ja dobre viem, že krajina nepotrebuje korhela, akým som aj ja, ale ho potrebujú páni, ktorí chcú byť ablegátni. Hen náš sused Vendelín Ľudák veru si nevypije, nemá mu kto dať. Ja sa držím len pánov, ktorí dávajú to, čo voličovi patrí, toho trochu — ako ty hovoríš — smradu. Hej Hanka, bude aj muzika pri voľbe! Galantskí cigáni budú hrať!

Takú muziku si ani pri sobáši nemala. Ilié pán veľkomožný Motúzkay náš kandidát! Ilie!

— No Janko len si eljenuj, po voľbe nám prinde exekútor muziku robíť. Ja s dietkami budeme plakať pre následky tvojej korhelice. Jankes sa vyslovil, že pod voľbami ti dá pokoja, ale po voľbách že nás z domu vyženie, lebo že už ďalej čakať nemôže. Že môžeš byť u neho birešom, by ti detiská od hladu nepokapaly. Bubon a exekútora si mohol počuť a vidieť dosť už v domoch korhefov.

— Ale Hanka netrep! Však ja žiadnemu neprepíjem, len sebe. A farár nemá čo vykrikať v kostole na korhefov, on mi nerozkáže, však jeho tiež neprepíjem.

— Ale prepíješ deťom a mne! A vtedy si kmínom, lebo nás o to okrádaš, čo si nám povinný dávať ku našej chôve a na iné domáce potreby, ako otec a manžel. Okrádaš obec a občanov, lebo farchy verejné, ktoré by si mal ty znášať padnú iným chudobným občanom za krky a tak si aj tu kmínom. Boh bude od teba za každý halier počet vyberať, lebo čo máš, to nie je tvoja vlastnosť, to je od Boha tebe dané do árendy. S tým ty nesmieš hocako šafárif. Ty si myslíš, že čo si ty toho trochu smradu pri voľbách vypiješ, že to je za darmo? Never tomu. Pocítiš to neskorej, čo tebe liberáli aké farchy naváľajú za krky, za ktoré farchy ty potom pánom nadávaš a hrešíš. Janko môj veru ty nebudeš sebe z mastných hrncov kusy vyfahovať. Ty len tisneš káru hore brehom pánom liberálom, a keď si káru hore vytisol, vtedy tá istá kára a kolesá jej prejdu teba a ožobráčia ňa na duši a snád i na tele.

— A Hanka či to nie pekné právo, sebe ablegáta volíť, ktorý nás a záležitosti naše zastupuje na sneme?

— Áno Janko, pekná to vec a právo, ale pre poriadných ľudí, pre statočných, triezvych občanov, seba svojego práva a svobody povedomých, ale nie pre korhela ako si ty, ktorý by si za to pálené aj Judáša ískariotského na vrch Kriváňa na chrbáte vyniesol. Ver mi Janko, že akonáhle si oddal tvoj hlas, ešte aj ten ablegát sa bude hanbiť za teba, ako za korhela, ktorý žiadného charakteru a statočnosti nemá. Ktorý neznáš svoju svobodu a právo občianské použiť ako poriadny človek, ale ho predáš za pálenku. On ňa zapovrhne a zošklivíš sa mu, keď sa raz hore vydriape, a ty zostaneš len v doline bahnatej ako predtým. Čo tebe on tú svoju ruku v rukavičke podá, to žiadného významu priateľského nemá. To zkusili mnohí a zkusíš aj ty. Kedy že si videl — krome voľby — pánov ruky podávať sedliakom, ha?

— Nuž a čo si ty myslíš Hana, že som ja stará baba alebo predmodleník, že pôjdem snád s pátričkami na pút do Veľkých-Topolčian? Páni ešte aj širák strhnú dolu predo mnou keď ma uvidia na ich strane. Hľa, nášeho farára si žiaden nevšímne. Každé liberálne panáčacko a židacko s hore zdvihnutým nosom okolo neho prejde.

— Ej Janko, dobre to ten pán kaplán na tej kázni povedal, že pálenka odobiera človekovi rozum a pamäť. Veru to už na tebe dobre vidieť. Vieš sa rozpamätať na

predošlé voľby? Ako že ste sa všade uharkali, zťažovali, že s vami sedliakmi páni zle, ako s hovädami nakladali, že načo «sprostej sedlače» právo a svoboda! A čo hovorili, to aj s huncútskými figliami previedli a od práva mnohých odrazili.

Po voľbe ti viac nepovedia že si ich človekom. Na vlastné uši som počula, ako sa páni medzi sebou rozprávali, že naše sedliacke deti po dedinách pre korhelicu otcov bývajú blbé, sprosté fažko mysliače, chrastavé, šialené, nemotorné, lebo pálenka vraj nie len ocom ale aj defom odobiera rozum. A či nie pravda? Kde že bol tvoj rozum v minulých fašiangoch, keď si opitý prišiel domov a rozvával si v besnote pec, okná povytľkal, hrnce potrepal, dvere so sekerou rozrúbal a jeden koš vajiec nám, keď sme utekali z domu, do chrbátov pohádzal a potom o dva dni si zase hrnce kupoval a murára platil? Zdáliž človek pri rozume takého čo urobí? Aké že sú to voľby takých opitých, rozumu zbavených občanov? — Celú jar božiu a celé leto sme len nepokoj mali v dome pre tú tvoju korhelicu. Lebo veru dobre to kázal aj pán farár, že «pálenka robí všade po domoch nepokoj, nensnádze, rozbroj a že všetky sily zdravia sožiera, nemoce prináša, až konečne korheľa do hrobu zvléče». Už pol-druha roka kašleš. Ľudia hovoria, že sa fa suchoty chytajú. Tvoje tenké krky oznamujú rozbité tvoje zdravie. Odutá tvár sivá ukazuje na vodnačku a tvoje účinky na nedostatok rozumu.

— Hala-bala sprostá Anča! Veď keď sa ja s tou pálenkou nepotúžim, neposilním, nevládzem robiť. A naposledy ja nepotrebujem ani od teba ani od farára žiadnu kázeň. Však dobre vieš, že sú voľby a počas volieb nesmie farár kázať nič o voľbách, teda ani o volebnej pijatike.

— Počúvaj že Jano, ty starý korheľ! Že pálenka posilňuje? to je jedna lož a mámenie seba. Práve korheľ sú najslabší ľudia a nesúci do roboty, trasú sa na údoch, ani chuti nemajú ku prácam. Pálenka, tento kúnštovný oheň trávi sily tela a duši a vysúša kosti, špiky a modzgy; že nepotrebuješ kázeň, to je stará skusená vec, veď korheľ nepočúva slovo božie, lebo pálenka rozboruje náboženstvo a mravnosť a pripravuje cestu ku hriechom, ku zločinom a ku všeliakej neprávosti a preto opilec ani nechce slyšať kázeň, ani počuť o polepšení života. A ktorý len jednu iskerku náboženstva má v kútiku srdca, tak pálenka je tá voda, ktorá tú iskerku úplne vyhasí. Kto je trúnkom oddaný, ten sa viac nemodlí, ten do chrámu božieho nechodí — on má iný chrám. Služby božie zanedbáva, lebo slúži diablu. Slovo božie nechce slyšať, sv. sviatosti neprijíma. Pálenkár je smilníkom a keď nie vždy s telom, aspoň so svojou svinskou papuľou. Korheľ je kmínom, on iným kradne, on klame. On okráda Pána Boha, svoju familiu, seba samého o majetok, o zdravie, o život. On zlorečí, krivoprisahá, hreší, klaje, každého zneuctí a najviac seba. On zle nakladá so ženou, kazí deti na tele na duši. On žije ako pohan, žije nie ako človek, žije horšie od hoviadka. Jeho dom je hotové peklo nepokoja, trápenia, sužovania. Deti jeho prinútené

bývajú často po žobraní chodiť, zviknú ku zaháľaniu, ku krádeži; oni zostávajú smetiskom spoločnosti ľudskej a občianskej. Opilec sa zriedka obráti k Bohu, on dľa sv. Pavla nevejde do kráľovstva božieho. Není na zemi takej veci, ktorá by toľko škody hmotnej a duševnej priniesla človekovi a spoločnosti ľudskej ako pálenka. Ona je jed pre telo, pre dušu, jed blahu ľudskému. Ona je pekelné a diablové mlieko, od ktorého duše padajú ako muchy od kvassiových triesok a od jedovitej huby muchotrávky.

— No Anča, daj mi pokoja s tvojimi lytániami — vieš čo hovorí «kancelparagraf»? Nesmieš mravný alebo iný nátlak robiť na voliča a strašiť ho s večným zatracením!

— No hybaj ty korhelisko, nažer sa, ale ak budeš frľať keď nám príde danky platiť, vyšľahám ťa s metlou ku tvojemu Motúzkaymu kandidátovi nech ti ten pomáha potom. Hanba, potupa, za korhelicu svoje právo, svobodu, svedomie, presvedčenie, statočnosť občianskú predávať. Pálenka ti už rozum odobrala!

— Anča! Veď žena má dlhé vlasy a krátky rozum.

— Jano, ty ani vlasov, ani rozumu, ani charakteru nemáš. Mám už pokoj s takým korheľom ako si ty!

— Čuješ, nedožieraj ma, lebo sa dám hneď rozsobašiť!

— No môžeš, však si už neni ani človekom, ani kresfanom.

— Anča! iljen pán Motúzkay! iljen pálenka! Just tebe na truc, iljen!

(Anča s plačom odišla preč a požalovala sa Zaoskovi, ktorý ju lutoval a lutoje každú matku, ktorá takého korheľa má pri boku. A lutoje takú obec, ktorá má voličov korheľov.)

Zaosek, volič.

Sirota.

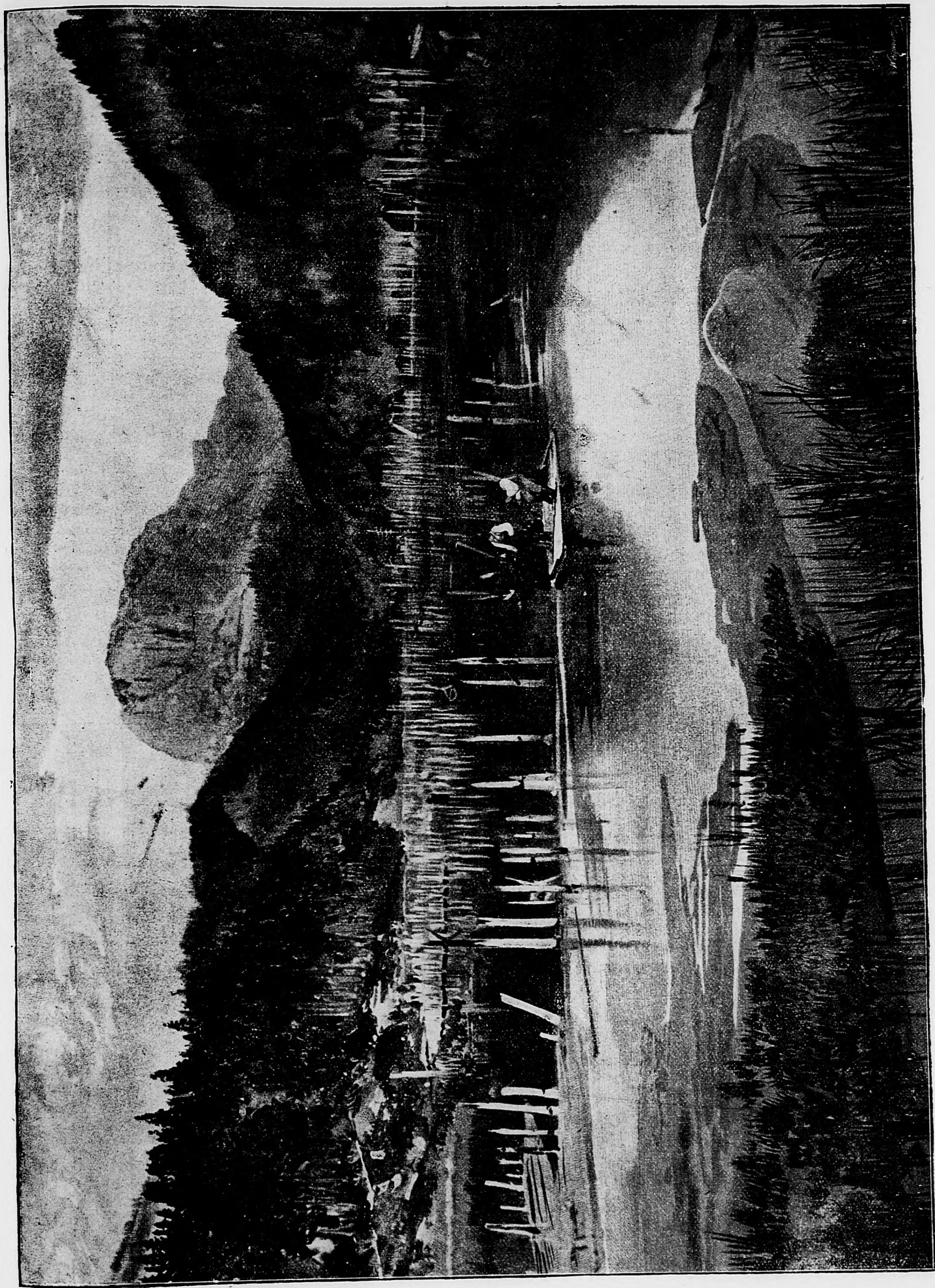
Oj rodu môj milý,
Ty sirôtka sveta,
Tebe miesto ruží
Len trnie rozkvitá!

Pobožnosť, poctivosť
U Slovákov v kvete,
Iného nemajú
Na tom božom svete.

A z tých zašlých časov
Sláva ešte svieti,
A z tých dobrých ľudí
Kvietko nám vykvieta.

Ale že nám prišlo
To židovské plemä,
To nám tu rozsievá
Jedovaté semä.

Jedon prišiel s pinklom
A druhý s tragačom,
A tu v krátkom čase
Stane sa boháčom.

«Vraždelné» jazero v Sedmohradsku.

Nás z otčiny ženú
Do cudzého kraju,
A na našich statkoch
Oni pána hrajú.

Preto sa ich chráňme
Jako strašnej vody,
Ináč nespatrieme
Tej zlatej svobody.

Kňaza a «Kresfana»
Sa len pridržajme,
Židom, Farahúnom
Svätý pokoj dajme!

Schádza nám však svornosť
A len pravých vodcov,
Veď by sme zkazili
Tých židovských šudcov! *J. Feranec.*

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie! Láskave prosíme čtených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Prvá omša. Trenčianske Bánovce mali nedávno veľkolepé, milé slávnosti. V nedeľu, 7. t. m. mal prímiciu Rudolf Melicher, kňaz biskupstva baňskobystrického. Rukovodičom mu bol Jozef Mihalík, farár-opát bánovský. Na prvej omši mladého kňaza bolo mnoho veriacich.

Ruské veľkoknieža v Bulharsku. Z Varny telegrafujú: Knieža Ferdinand a ruské veľkoknieža Alexander Michajlovič dňa 12. t. m. došli za veľkej ovácie obyvateľstva do Varny, kde prijali mnoho deputácií a prítomní boli na slávnostných službách Božích. Metropolita povedal reč, v ktorej vyzdvihol, že v návšteve veľkokniežata vidí nový základ priateľského intímneho pomeru medzi ruským a bulharským národom. Po Tedeume bola veľká vojanská paráda, na ktorej zúčastnil sa i jeden oddiel ruských námorníkov. Po prehliadke veľkoknieža navštívil ruský konsulát a potom boli raňajky na bulharskej lodi «Nadežda»; pri tejto príležitosti veľkoknieža Alexander Michajlovič vyniesol zadržavcu na vývin mladej bulharskej flotty a knieža Ferdinand pripil na rozvoj mohutnej ruskej flotty. Večer v Euxinograde bola hostina. Ruský hosť dnes ráno odcestuje do Burgasu.

Mlyn do prenájmu dajú, alebo aj predajú občania v Níznom Sliachi v Liptove. Podmienky jsa možno dozvedieť u predstavenstva obci.

Pút na Maria Bešnov. 14-ho augusta pojde processia z chrámu pp. Františkánov (IV. okres) na Maria Bešnov pod vedením pána Irénusa Majzon (bývalého slovenského kazateľa). Tí, ktorí sa na tejto sv. púte chcú

s účastniť nech sa dostavia 14-ho augusta ráno o 6-tej hodine do chrámu pp. Františkánov, kde bude sv. omša za pútnikov a o pol 7 hodine sa v mene Božom pohne, v Budapešti, 13. augusta 1901. *A. Rösler*, spevár.

Nesprávne sväté Písmo. Z Hlohovca nám píšu: Včera (8. júli) chodili v Hlohovci dvaja cudzinci v bočných uliciach a všade vypytovali sa na byty židov. Pritom rozdávali knižočky pod nápisom: «Evangelium podle sepsáni S. Marka v Budapešti. Nákladem britické i zahraničné spoločnosti biblicke 1896.» A tiež druhú: «Podle sepsáni S. Lukáše». Slúcham, že sa to aj po celej krajine tak rozdáva. *J. Školník.*

Upozorňujeme ct. čitateľov, že takéto sv. Písmo katolícky človek ani čítať, ani v dome držať nesmie. Len také sv. Písmo jen nám svobodno čítať, ktoré je potvrdené od cirkevnej vrhnosti. Škoda, že Slováci takého sv. Písma nemajú. Už by bol čas, aby prestaly všetky hlúpe, alebo zlomyseľne predsudky voči katolíkom slovenským a aby sa cirkev postarala o správne Písmo sv., aj pre katolíkov slovenských. Štáf dáva Iudu noviny, štáf dáva všetky zákony a nariadenia aj do slovenčiny preložiť, a hľa vrchnosť cirkevná nepostará sa o Písmo sv. ba aj cirkevné nariadenia a pastierske listy, na slovenských veriacich upravené začínajú nám len v maďarčine posielat. No z toho nič dobrého nevykvitne. Keď nebude starať sa o slovenských veriacich cirkev, nuž budú sa starať iní: Amerika, českí socialisti (tí už obsipali všetky fabriky všelijakými spismi proti maďarizátorským kňazom namierenými), budú sa starať židia a liberáli tiež. Či to bude ososiť našej viere katolíckej, na to nech odpoveď dojú si tí, ktorých sa to týka.

Falkaiho chytili. Teraz je už zistené, že zlodejského budapeštianskeho listonoša Ladislava Falkaiho na zakročenie rakúsko-uhorského konsulátu v New-Yorku skutočne chytili. Včera dostal o tom hlavný kapitán úradný kábelový telegram, v ktorom i to stojí, že u Falkaiho z defraudovaných 40.000 korún našli ešte 36.000 korún a tak škoda, ktorú bol utrpel poštový árár sa nahradí. Cieľom zistenia totožnosti osoby odcestujú dvaja poštári do New-Yorku. S nimi pojdú aj dvaja detektívi, ktorí potom doprevadia Falkaiho do Budapešti.

Svätenie nedele. Všeobecné sú ponosy, že obchody, ktoré predávajú štátne monopolisované články, zároveň predávajú v nedeľu popoludní aj všetko iné. Minister vnútra vydal nariadenie, v ktorom vyzýva municipalities, aby na to pozor dali a vinníkov prisne trestaly.

Strašná pomsta. Z Levoče píšu: Obyvateľstvo obce Felső-Erdőfalva strašným spôsobom sa vypomstilo na Janovi Glatzovi, 60 ročnom tamojšom obyvateľovi. Starca už viac ráz prichytili, keď pásol na cudzom a každým rázom bol pokutovaný. Toto ho však nenapravilo, lebo 1. tohto mesiaca zas ho našli pásť na cudzom pasienku, na čo ho obyvateľia napadli železnými vidlami, dopíchali ho na celom tele, potom mu ale sekerou odľali z ľavej ruky štyri a z ľavej nohy tri prsty. Taktó doraneného a zohaveného starca nechali potom na seba, ktorý potom ztratil mnoho krvi; len neskôr ho našiel jedon nádenník, ktorý sa smiloval nad ním a odniesol ho na chrbte do dediny. Páchatelov lapili.

Presvedčil som sa, že reumatické bolesti a opuchliny v chrbte a na rukách u mojej manželky sa doprosta stratily a kruté bolesti prestaly.

Tento podakujúci prípis upravil pán Jan Hnalik, majster murársky v Suhej na pána Alberta Müllera v Budapešti, V., Jägerská u. 42 vynálezcovi dvojnásobnoelektro-magnetického križa R. B. N. 86967, čo našim ct. čitateľom v známosť uvádzame.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čím viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

DOPISY.

Habovka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášho všeobľúbeného «Kreššana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

Dňa 12. júna po skončení sv. Omši a slávného prôvodu prevelebnej Sviatosti miestny p. farár, Ján Hattyár v známosť uviedol prítomným, že dnešným dňom posvätený bude základný kameň na staväť sa majúcej škole.

Po vzývaní Ducha Svätého pohli sme sa na tvárnosť bývalej učiteľsko-organistskej budovy, kde hore spomenutý pán farár obvyklým spôsobom posvätil základný kameň, do ktorého vydlabaný je nápis: «**J. H. S. fundat. 1901**». Po úkone tomto tenže pán farár krátku ale srdce prenikajúcu reč držal prizvukujúc obzvlášte, že jako základný kameň, aby zodpovedal účelu svojmu, ačpráve veľkú farchu na sebe držiac a všetkým prekážkam vzdorujúc spokojne spočívať musí vo svojom kvetinami ozdobenom lúžku svojom, lebo jaknáhle niekto alebo niečo poruší pokoj jeho, porušená bude celá budova na ňom vystavená: podobne aj my, aby sme zodpovedali nášmu kresťanskému účelu, spokojne a bez reptania musíme znášať veľké farchy spojené s vystavením a udrzovaním, a vzdorovať všetkým vábeniam, násilenstvám a protiventstvám ohľadom zoštatnovania rim. katolíckych škôl. Čo stojí otec bez syna alebo matka bez dcéry? Jakej radosti sa môžu úfať rodičia bez dietok? Čoho sa dožije svätá matka Cirkev, keď jej milená dcéra (škola) odňatá a zoštatnená bude?

Po slovách týchto prevzal reč podujimateľ, p. Alojz Schifferdecker hovoriac, že on budovanie kat. školy tejto na seba prevzal nie pre časný, ale večný zisk, bo je pre-

svedčený o tom, že pri budove tejto, keď neutrati, ani haliera nezíska a preto prosí občanov, by mu pri stavani ochotne pomáhali, bo týmto len svoje časné a večné blaho zabezpečujú, lebo keď už teraz smutné časy žijeme, ešte smutnejších sa dožijeme, jestli že naša mládež bez Boha, bez viery a mravov sa vychová. Zodpovednosť pred Pánom Bohom a svetom na rodičoch spočíva a ich tlačíť bude. Preto majú rodičia posledný halier na udržovanie katolíckych škôl obetovať, lebo čo budú mať jejich dietky z toho, bárs by im jaké poklady zanechali, jestli ich duša časne i večne zatratená bude! preto majú svojho duchovného pastiera vo všetkom poslúchať, ktorý jejich časné a večné blaho na srdci nosí. «Nech ho Pán Boh živí!» «Pán Boh uslyš» znela odpoveď so slzami v očiach z hlbín preniknutých srde.

Po skončení reči bol memorandum napísaní, do sklenky zapečatený a vložený do základného kameňa.

Že jako účinkovala na prítomných reč a slávnosť táto, len ten môže povedať, kto tam skutočne prítomný bol a vie jako zápasíť musia občania habovskí, aby si dve školy s dvoma učiteľskými miestnosťami do októbra vystavili a preto obraciam sa k vám láskavi čitatelia, aby ste im ku pomoci prispeli a ich v tomto podniku peňažite dľa možnosti podporovali. Zásielky poslať sa majú na pána farára Jána Hattyára do Habovky (stolica oravská, ostatnia pošta: Zuberec.) Dokladám i to, že tí prevel. páni farári a páni učitelia, ktorí si návodnú knihu «Slovensko-maďarské cvičenia umu a reči» Kornela Medrický, učiteľa habovského za 85 kr. s poštou zadovázia. buďto cestou pôvodcu, buďto cestou tlačiarne sv. Gerharda v Budapešti, tiež prispejú ku vystaveniu školy tejto, ponevadž $\frac{1}{3}$ kupnej ceny je tomuto cieľu venovaná.

S Bohom

Váš starý známy.

Lom.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreššane». Myslím, že i Vy za dobré uznáte, aby uverejnený bol. Ja si žiadam z hlbín srdca, aby si ho kresťanskí rodičia a zvlášte kresťanské dievčatá pilne, pozorne čítali a dľa neho sa aj zachovali.

V jedných kresťansko-katolíckych českých novinách «Selské Hlasy» v čísle 13-tom 4. júla 1901 čítam jeden výborný krátky článok, ktorý dľa môjho úsudku zaslúži i v našom «Kreššanovi» uverejnený byť. Zneje ten článok nasledovne:

«Kresťanské devy pozor.» «Radil by som mladým kresťanským devám, by nechodily k jachanom do služby, ať je to už jachan-lekár, alebo obyčajný «eles», alebo jakýkoľvek jiný «milostphán». Ať sebe «elesi» vezmú slúžky zo svojeho národa, ale vy dievčata kresťanské, pozor na žida, nechodte k nemu do služby, zostante pekne u kresťana, a nebudete zaiste blednúť a choraveť odnímáním krve, a chlipnosťou Israela.» — Takto zneje ten všetkého povšimnutia hodný výborný článok. — Mám tu v «Kreššanovi» na tento výborný článok nejaký

kommentár učiť? Ct. čitateľ «Krešťana» učí si komentár sám. Ja tu pripomínam len ten zákon cirkevný, «ktorým je prísne zakázané, aby krešťanky slúžili u židov za kojné, dojky, za pestunky dietok židovských» (Viď «Krešťan» č. 5-té 2-ho februára 1901 pag. 6—8.) Dľa nariadenia, rozkazu slávnej pamäti pápeža Pia IX. z r. 1861. tento zákon krešťanske ženy, devy zviazané sú pod trestom exkomunikácie, t. j. vyobcovania z cirkvi zachovávať. Preto rodičovia, otcovia a matky krešťanske zachováajte svedomite tento zákon cirkevný; neposielajte vaše dcéry ku židom do služby, nedovoľujte vašim dcéram u židov slúžiť. A vy dcéry, devy krešťanske, nech vám to ani na myseľ nepride ku židom do služby ísť, bo ináčej prv lebo pozdejšie prísny trest Boží pre vašu neposlušnosť ku vašej duchovnej o vaše spasenia starostlivej Matke cirkvi svätej by vás zaiste neminul. Nechodte tedy nikdy ku «jachanom», ku «elesom» t. j. ku židom do služby, aby ste nemuseli «blednúť a choravieť odnímaním krve a chlipnosťou Israela.» Smele tvrdím: že zo sta dievok krešťanských, ktoré u jachanov, elesov, židov slúžia, sotva sa najde jedna, ktorá by si zachovala svoju pannenskú poctivosť, svoj pannenský veniec. A trebárs by sa i zdála pred svetom byť poctivou, pred Pánom Bohom zaiste poctivou neni. Žena, deva krešťanská u židov slúžiť a svoju pannenskú poctivosť, svoj pannenský veniec zachovať, to by bolo tolko, jako po žeravom uhli bosima nohama chodiť a sa nepopáliť. Dľa talmudu židákom nie len že je dovoleno, ale i prikázano ženy, devy krešťanske príziť. Preto ešte raz napokon volám k vám milé devy krešťanske a zaprisahám vás, neslúžte, nikdy neslúžte u «jachanov», «elesov» a židov, aby ste nemuseli «blednúť a choravieť odnímaním krve a chlipnosťou Israela.»

A vás poctiví mládenci krešťanskí tiež vyzívam a zaprisahám, nikdy nechodte ku židom do služby, zachováajte zákon cirkevný. «Krešťania nesmejú židom ustavične za mzdu, za plácu službu preukazovať» a za manželky neberte si také devy, ktoré u židov slúžili a tam svoju pannenskú poctivosť, svoje pannenské vence potratili, bo také manželstvá obyčajne bývajú nešťastlivé.

Napokon ešte niečo. Nemôžem sa zdržať, aby som i vás kňazov, farárov nevyzval, by ste tie zákony cirkevné, zvlášte ale ten zákon žien a dievok krešťanských sa týkajúci častejšie i v chráme Božom ohlašovali a ženy a devy krešťanske naň upozorňovali. Veď viete, že slávnej pamäti pápež Pius IX. r. 1861 rozkázal: že každý katolícky biskup, každý kat. kňaz pod trestom suspensie je zviazaný tie zákony zachovávať a ich veriacim ohlasovať. Plňte tedy tento rozkaz slávneho pápeža Pia IX.

Andrej Rojko, vyslúžilý farár.

Oberhöflein.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko jednoduchých ale skutočne pravdivých riadkov. S boláštým srdcom chytám pero do svojej ťažkej naro-

benej a trasúcej sa ruky. V našej poctivej obci Pobeďíme je nás už tuším väčšia čiastka takých, čo si musíme náš každodenný chlieb ísť vyhľadávať do Rakús, Moravy a do Čiech aj do Ameriky. Tak nás je z Pobeďima na robotách 264 osôb. Nuž ale Bože môj dobrý, čo-že by sme robili v našom orságu! U Icika a Mojžiša robíť za darmo, alebo za tú zuzku tej čertovej phevoviny? A za to urážanie Boha a hrešenie? Keď žid hreší Boha, Svätých, Pannu Mariu: poriadného krešťana nad tým srdce zabolí, že musí až zaplakať. Či to tu očujeme v Rakúsoch? Či je to pán, alebo sedliak, každý nám dá poriadné slovo.

Nás je tuto v Oberhöfleine 22 osôb. Tak sme si umienili v tomto milostivom lete jednu pobožnosť vykonať. Je tu od nás asi na 4 hodiny cesty jeden zázračný kláštor ku cti boláštnej Panny Marie. K tomuto kláštoru vybrali sme sa v deň sv. Petra a Pavla. V noci o 1-jej hodine pohlí sme sa z domu a na milostné miesto prišli sme ráno o 5 hodine. Celou cestou sme sa modlili sv. ruženec, alebo spievali sme. O siedmej hodine bola svätá omša; o 9-jej bola druhá a o 11-jej bola tretia. Lúto nám bolo, že nemohli sme aj ku sv. spovedi pristúpiť, nuž keď z pp. Pátrov nevedel po slovenský ani jeden. O 12-jej vrátili sme sa nazad a navštívili sme jeden kostolík na jednom vršku. V tomto kostolíku je tiež veľmi utešená socha Prebl. Panny Marie.

Tak v mene božom posielam týchto mojích pár riadkov, aby nám bol Boh milostivý a bol nám na pomoci, aj Blahoslavená Panna Maria nech nás ochraňuje, veľ aj v hodinu smrti. Amen. *J. M.*, robotník.

Petrová ves.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Chcem vám sdeliť niečo z mojích zkušenosťí na ceste. V Petrovej Vsi u mýta zastal môj koč.

— Stričku, — oslovím jedného — podte sem! Kolko tu máte krešťanských sklepov?

— Mladý Pán len jedon, ostatnie sú židovské!

— Je ten krešťanský kšeft veľký?

— Neni, mladý Pán — a prečo sa pýtajú?

— Preto, že cestujem s takou partékou pre kupcov, a idem z Holiča, (to je tiež také židovské hniezdo) do Šaštína, či reku tam nie sú nejaké krešťanské kšefty.

— Ach, mladý Pán, aj tam sú veru len židovské kšefty!

— Teraz som po druhýkršť na Uhrách, ale jako vidím je to tu všetko židovské, a so židákom ja neučiním žiadon kšeft, lebo oni od krešťana necheú nič kúpiť, oni najradšie zas' od židov.

— Mladý Pán, tí židáci držia dohromady.

— Však aj my tak máme držať dohromady, — jest to ale smutné stričku, keď náš človek niekde dojde a nemôže urobiť žiadon kšeft s našimi ľudmi, lebo ich neni tých krešťanských kšeftov. To je ich na Morave viacej. A hen tam zas' bude nejaký nový sklep, jak to nové stavenie stojí; nebude tam zas' nejaký židák mať sklep?

— A nie mladý Pán, tam bude potravný spolok.

— Chvála Bohu, že zas niečo čujem o kresťanoch. Škoda že už to neni otvorené, snáď bych už bol učinil nejaký kšeft.

— Však to dlho už trvať nebude.

— A kedy sa to má začať?

— Nevie, lebo ja v tom ešte nie som, ale sa chcem do toho dať.

— Však je to aj vaša povinnosť, striče, a kde sa taký potravný spolok zakladá, každého katolíka povinnosťou je sa k tomu dať.

— Ale keď jeden vypráva tak, druhý zas ináč.

— Čujte, a keď sa otvorí židovský kšeft, to nevyprávajú nič a už aj idú nakupovať.

— Hja, to je inšie, tam nemusíme nič požičať.

— A koľko máte požičať každý do toho spolku?

— 10 zlatých.

— No však to neni tolko, vy sa snáď bojíte, že by ste o ne prišli? Nebojte sa stričku, ten spolok vám vždy stojí za tie peniaze. Keby sa mal každý báť vždy, to by nikdy nič nebolo. Len sa do toho dajte a uvidíte, že to bude dobré. Na Morave je tolko spolkov a ešte žiaden neprišiel o nič, lebo ja po nich chodím. A kto to tu zakladá tie spolky?

— U nás pán farár, a však všade, oni sú tiež z Moravy.

— Nuž vidíte, môžete byť istí, že vám to pojde dobre.

— Hja! keby toho Holiča tu nebolo na blízko!

— A čo vám ten Holič robí?

Ženy tam chodia na trhy a už sú zvyklé tam nakupovať, a odtiaľ to nosia sem.

— Ja myslím, keď tá žena už tam pojde a tam predá a domov nič neponesie, že sa jej ľahšie pojde, keď nemá na chrbte žiadnu nošu, a kúpi si to doma vo spolku, keď to dostane za tú istú cenu. Aj je to jej povinnosť, však tam sú tiež len židovské kšefty v rínku; tam bol jedon kresťan v rínku, ale tí židáci ho udusili, lebo ten holičský rínk nevystojí žiadného kresťana. Tam sú sami židáci. Ja som s tým kresťanom urobil vždy kšeft, bol to poriadny človek, aj mal pekný sklep. Som sa po ňom veľ pýtal, ale povedali, že je preč, že musel zavreť.

No už musíme ísť ďalej.

S Bohom!

Cestujúci.

Odkazy redakcie.

Do **Prievidze**. Za utešené duchaplné riadky prijmite v mene slavného nebožtíka a v mene toho ubohého ľudu jeho naše hlboké a úprimné vďaky! — **Z.** Že články vaše s jakou obľubou čítajú, o tom máme istú známosť. Preto si aj veľmi vysoko ceníme prácu Vašu. Pre ľud treba písať tak, aby to aj najposlednejší mohol rozumieť. O, v tom ste vy majstrom. V tom vaša a tedy aj naša sila. — **Vp. A. Rojko.** Posledný článok Váš uverejníme, ale dáme mu volajáký iný nápis. Nech sa hnevá potom, kto je nepriateľ pravdy. Lež ten druhý čl. o tej židovskej

vražde nemôžeme. Ale by sa tá vec na každý pád mala rozšíriť tlačou už ako tak. Bolo by najlepšie, keby naši čitatelia hneď hlásili sa u vás, že prevezmú tolko alebo tolko tých brožúriek, ktorá stála by snáď asi 3 krajciare. My hlásime sa prví na 500 exemplárov. Keď budeme stačiť, odpíšeme Vám. — **J. Gl. Dubová.** Adresu tú neznáme. Vysťahovalci sa nestratia. V Amerike sú mocné naše spolky slovenské, v nich dostanú úpravu o všetkom. V Pittsburgu vychodia «Am. slov. Noviny» aj «Slovenský Denník»; katolíci majú zase noviny «Jednotu». Všetko sú to noviny tak veľkolepé a dokonalé, jakých u nás nevidieť ani v maďarčine, ani v nemčine. V novinách tých sú vždy telegrafické zprávy o pomeroch robotníckych, ako kde robota stojí, aké kde sú zárobky. V Amerike je našich Slovákov vyše pol milliona a s Čechmi a Poliakmi je ich až do 7 millionov. Slováci majú tam už mnohé kostoly, ulice, osady, úrady, sporiteľne, ba aj ablegáta jedného. — **Dp. K. L. D.** Dľa žiadosti vybavíme. — **Zákolesník Hrnčiarovský.** Boh Vám buď na pomoci! Snáď keď prindete na univerzitu, uvidíme sa. Poznať že ste charakter a nie otrokár pyšných bláznov hazafických, ktorí chlastajú pomyje pri válove židovských novomaďarov, ako vyhľadovaná lichva. Báseň preloženú ešte teraz nemôžeme uverejniť. Musí sa dačo zmeniť na nej. Preto len pokračujte. Pomaly prijdete do toho. — **Pavel Bačkor.** Bárš ste vy len tuším drotár, ale chlap jak sa patrí! Dobre viete tie verše skladať. Len s cudzieho neberte ani len slovička. V tomto verši poslednie dva riadky sú nie vaše. Uverejníme. — **Ján Koch, Viedeň.** Druhý raz nezabudnite uderiť pečat spolkovú na list. — **J. B. Draždany (Dresden).** Ľúto nám je vás zo srdca drahi Bratia ktorí trápate sa v cudzine, ale vaše dopisy teraz pred voľbami nemožno nám uverejniť. Odpusťte! — **Jeden u... Štjavník.** Dopis sme Vám uverejnili. Je to ešte ten prvší ale obsahom taký istý, ako ten druhý. Viacej exemplárov nemohli sme Vám poslať, pretože my prv uverejnili sme dopis Váš, než sme vašu žiadosť zvedeli. — **J. J. Kostolna M.** Nemôžeme dobre vyrozumieť, jako sa tá vaša záležitosť má. Asíce nevieme si pomysleť jako ležia dvory, jako záhrady, jako pajty a jako vedie cesta do nich. Jestli je však doterajšia cesta dostatočná, tak vy nemusíte privoliť na žiadnu novú cestu. Svedomitý pravotár by vám poradil lepšie a vy pravdepodobne aj právo vyhráte, jestli to na tolko príde. — **P. J. J. T. s. M.** Skúšku nemôže chlapec inakde složiť, iba tam, kde vystúpil. Lepšie bude opakovať, vlastne nie opakovať — však neprepadnúť — lež oznov začať nedokončenú triedu. — **Veľkobyťčianský katol. kruh.** Pre neprítomnosť našu tuším vystalo. Prepáčte! — **Prev. Fr. K. A. L.** List sme Vám hneď poslali. — **J. T. v Ned.** Dopis Váš kedysi sme už uverejnili, lež o druhom nemáme známosť. Buďte opatrní pri posudzovaní tých osob. — **Č. M. Hlohovec.** Vyplateno do konca roku 1901. — **Dp. R. Praha, Prerov, Podhrad.** Vďaka za rozpomienku! — **Drotár z Tilsitu.** Váš dopis má času až do jasene. Tedy nebudeme sa s ním ponáhľať, bo máme aj tak všelichého iného k uverejneniu.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresfana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Venček piesní a modlitieb zvláštne k úcte Božského Srdea Ježišového. S dovolením cirkevnej vrchnosti s nápevami (nótami) vydal Karol *Lenkei*, správca fary. Cena 40 halierov, s poštou o 5 halierov viacej. Dostať u vydavateľa: v Detrekeó-Csütörtök, p. p. Láb, stol. Pozsony.

Knižočku túto nábožným katolíkom, zvlášte ale spevákom a modleníkom snažne odporúčame.

«**Magyar Szövegközlés Lapja**». Mesačník, rediguje a vydáva Štefan *Janovčík*, farár v Liptó Likavka u. p. Rózsahegy. Pán Janovčík je známy, ako prvá odborná sila v záležitostiach potravných spolkov. Za redigovanie tohto časopisu, — jehož predplatná cena je na rok 6 korún — zaslúži všestrannej pochvaly. Poznamenáme, že nebolo by snáď od vecí, keby p. redaktor aj slovenskú prílohu pripojil k svojmu časopisu aspoň o tých najvážnejších otázkach pojednávajúcu, keďže členovia správy obyčajne nerozumejú reči maďarskej.

Viera. Časopis pre kresťanský ľud. Mesačník. Predplatné na celý rok 1 dollár. Vydáva a rediguje Rev. S. *Furdek* v Cleveland Ohio v Amerike. Snažne odporúčame bratom v Amerike. Je to časopis utešený, my tu takého veru nemáme.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval *Anton Klimesik*, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-u.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Humoristické prednášky. Sošit XVII. Veselej knižnice. Vydáva Augustín Pavlovič. Cena 12 hal. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ludových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bázik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktickom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

Nábožný život a smrť jedného slovenského mladika v Amerike. Podáva *Jablonovský*. Vydáva Martin *Kollár*, farár v Nádaši, red. «Katol. Novín». Cena 24 hal. Objednať možno: Red. Katolícké Noviny, Pozsony Nádas. Vrele odporúčame.

O Černohorcoch. Listy z Cetinia roku 1878. od L. P. *Nenadoviča*. Preložil Vlad. *Mičátek*. Cena 2 koruny. 320 strán. Objednať možno: J. *Gašparík*, Turóc Szent Márton. Kniha táto je veľmi zaujímavá a poučná. Sú v nej veľmi pekne obrazy. Zvlášte čítacím spolkom snažne odporúčame.

Zábavivo-mravné čítanie pre katolícky horňo-uhorský ľud slovenský. 2 číslo. **Návod k získaniu jubileu-**

mových odpustkov jedentisicedeväťstotého roku. Napísal Juraj *Hahnekamp*. Poslovenčil: Vydavateľ. Sklepná cena 12 halierov. Dostať u redaktora a vydavateľa: Conštant *Kniha* v Nagy-Tapolcsány.

3. číslo. **Najdený dukát alebo Boh odplatí.** Cena 8 halierov. Dostať ako vyšej. Vrele odporúčame.

Zábavné a poučné knižky č. 3. Skrotenec a iné články, cena 20 hal. Turčianský Sv. Martin. Túto knižočku pre jej rozmanitý, veľmi poučlivý obsah veľmi odporúčame. Dostať u kníhtlačiarско-účastinársky spolok v Turč. Sv. Martine.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klg. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·25 kor., peštianska 7·60 8·15 kor., z Bäcky 7·60 kor., banátska 7·30—7·75.

Raž: 7·05—7·30 kor.

Jačmeň: na krm 6·10—6·30 korún, do pálenice 6·40—6·45 kor., na várku 7·— — — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·—	24·—	22·80	22·40	21·70	21·80
		6	7	7½	8	
		20·90	18·90	15·80	10·60	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·60 korún, hrubé 8·80 korún.

Ovos: 7·20—7·65 kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 8·—·7·75 brnava 6·00—6·35, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·00—7·60, cúdená 10·50— — —. *Hrach:* 13·00—12·00, lúpaný 20· — — —. *Šušovica* horšia 10· — — —, lepšia 13·00— — —. *Mak:* 27·50— — —, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·50—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová — — — — —. Lucerna 43· — — — 38· — — —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—49·00, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·50 $\frac{4}{100}$ 48·75 — — —, udená dobrá slanina 48·50 — — — po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 45·00, dvojkřížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 158—160; tercý prima k. 150—158; anglické odpadky k. 140—145; telaciny k. 390—420; pitlingy 275; koňaciny vrázkované k. — — — — —; tažené k. — — — — —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — — —. väčšie — — — — — metr. cent.

Spiritus odanený rafinovaný 116·50 — — — — —, denaturovaný 39·50—40·50.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine.

Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bělábánya, Hont m.) Cena 40 hal.,

s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

N. V. Gogol' Revizor, komedia v piatich dejstvách. Preložil Fedor Jesenský. Cena 1 kor. Dostať u Fedora Jesenského v Trnave (Nagyszombat) a u slovenských knihkupcov. Pre ochotníkov našich divadelných hier výborné toto dielo snažne odporúčame.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knihkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparíka v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

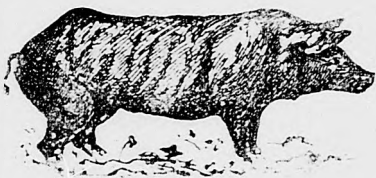
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'áša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-uteza 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti
dúlu sviň,

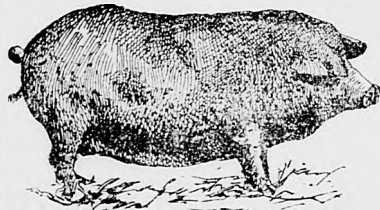
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balika franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

Hľadám zamestknanie!

Som 28-roční r. katolik, ženatí otec jedného dieťaťa, som v slovenskej, uhorskej, nemeckej a poľskej reči v slove i v písme dobre zbehlí, tak tiež v počtovaní, doterajšie zamestknanie z 9¹/₂-ročným svedectvom na žiadostuhodnoverním, láskavé dopisy prosím

Florian Patyerek,

UJ-PEST,

— Árpád-uteza 115. szám. —

PREDAJ.

Jeden dobre dôchodkový farbiarský kšeft z manglov i domom pre nemoc je hneď na predaj; v Bánovcäch (Trenčianska stolica) u

Štefana Schmidta.

Dáva sa do predaju **bašovský mlyn** novomestskej prepositúry. Kto by sa o ten kup zaujmal nech svoju ofertu spisebne dá na vedomie pánu advokátovi Lajošovi **Javorka v Novom Meste nad Váhom (Vágújhely).**

PÚT DO LOURDES-U

v roku 1901.

Pod vedením veľkomožného a prevelebného Pána

JOZEFA SKARDA

prepošta-farára šaštinského, akožto duchovného
správcau pútu.

Čas odchodu je 26. augusta.

Príchod: 9. septembra 1901.

Smer cesty:

Ta: Budapešť—Prešporok—Vieden—Linc—Salzburg—Innsbruck
(odpočínajúca stanica) Einsiedeln milostné miesto Lyon (odpočínajúce miesto) Lourdes.

Zpátky: Z Lourdesu po Genf ten istý smer čo hore. Z Genfu po Zürich (odpočínajúca stanica) Sargans, odtiaľto tá istá, čo do Budapešti.

Ceny sú nasledujúce:

	I. trieda	II. trieda	III. trieda
Z Budapešte	464.50 kor.	351.— kor.	200.— kor.
Z Prešporku	451.— «	342.50 «	194.— «

V týchto cenách je:

1. Cena cestovného lístka.
2. Opatrenie v hoteloch za 8 dní: V Innsbrucku, Einsiedli, Lyone, Genfe a v Zürichu jeden a jeden deň, v Lourdesu ale 3 dni.
3. Príležitosť od železničnej stanice do hotela, tam, kde to okolnosti požadovať budú.
4. Zavezenie batožiny od stanice do hotela a späť.

Príhlásiť sa možno do 5. augusta 1901. pri duchovnom vodcovi pánovi prepoštovi Jozefovi Skarda.

Býva v Šaštine (Sasvár), kde dostal i obšírnejší programm.
Slovenské kázne tiež budú.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

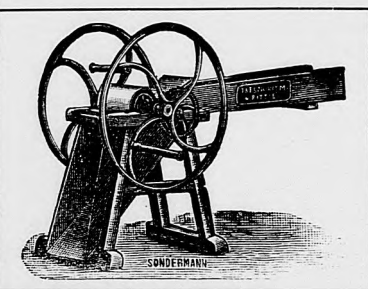
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosťami mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláčičky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtäre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámánie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

MICHAL TREŠKONĽ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje.
Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmege.)

Ti páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

OZNAMY

sa prijímajú

len u Vydavateľstva týchto novín.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!
R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, bolesti, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že mój apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.